

Paragraaf F Verbonden partijen

Inleiding

In deze paragraaf geven wij inzicht in de bestuurlijke, beleidsmatige en financiële belangen en risico's van de gemeente als gevolg van banden met verbonden partijen. Dit zijn verbonden partijen waar de gemeente financieel in deelneemt en/of zeggenschap heeft.

Verbonden partijen zijn rechtspersonen waarmee de gemeente een bestuurlijke én financiële band heeft. Van een bestuurlijke band is sprake indien de gemeente rechtstreeks invloed heeft op de besluitvorming binnen de verbonden partij. Een financieel belang is aan de orde als de gemeente financieel kan worden aangesproken wegens het functioneren van de verbonden partij of wanneer de gemeente geld kan kwijtraken bij een faillissement van een verbonden partij. Op basis van het BBV moet jaarlijks inzicht worden geboden in:

- het doel (het openbaar belang);
- het bestuurlijk en het financieel belang
- de ontwikkelingen (beëindiging, wijzigingen of problemen bij bestaande verbonden partijen)

In dit hoofdstuk wordt een overzicht van de bijdragen aan verbonden partijen opgenomen en daarnaast ook de bijdragen aan andere samenwerkingsverbanden.

Visie op verbonden partijen

In de herijkte toekomstvisie De Kracht van Waalre 2025 heeft het gemeentebestuur van Waalre uitgesproken zich via samenwerking in de regio en met onze inwoners verder te ontwikkelen als een krachtige zelfstandige gemeente.

Waalre heeft een positieve grondhouding ten opzichte van samenwerking: regionaal of nog breder. Als de gelegenheid zich voordoet om door een samenwerkingsverband of andere verbondenheid, op een meer doelmatige en doeltreffende wijze doelstellingen te realiseren, dan worden de deelname mogelijkheden altijd onderzocht. Samenwerking kan de kwaliteit en continuïteit beter waarborgen. Er zijn drie redenen waarom gemeenten met elkaar samenwerken in de vorm van een verbonden partij:

- Vanwege het grensoverschrijdend karakter van de problematiek.
- Om efficiëncy voordelen te behalen.
- Vanwege een wettelijke plicht tot samenwerking.

Kaderstellende en controlerende rol raad

De verbonden partijen ontwikkelen beleid of voeren beleid uit voor de gemeente. Beleidsmatig blijft de gemeente uiteraard verantwoordelijk voor het realiseren van de beoogde doelstellingen van de programma's. De verbonden partijen zijn onderverdeeld in publiekrechtelijke en privaatrechtelijke partijen. Monitoren en toezicht houden doen we enerzijds door bestuurlijke vertegenwoordiging in diverse overlegstructuren, anderzijds door de raad jaarstukken aan te bieden waarop zij haar zienswijze kan baseren. Partijen met een publiekrechtelijk karakter hebben hun eigen P&C cyclus. Bij de behandeling van de begrotingen en jaarrekeningen van de verbonden partijen neemt de gemeenteraad haar kaderstellende en controlerende taak.

In onze regio (21 gemeenten) hebben we voor de gemeenschappelijke regelingen dezelfde kaders afgesproken ten aanzien van financiële onderwerpen, zodat colleges en gemeenteraden hier eenduidiger regie op kunnen voeren. De vier grote gemeenschappelijke regelingen (MRE, ODZOB, GGD en VRBZO) hebben hier afspraken over gemaakt. Het betreft indexerings-uitgangspunten en bestuurlijke planning. Deze vier GR'en hebben de bestaande indexatiemethodiek gevalueerd en zijn tot de conclusie

gekomen dat er geen aanpassingen worden aangebracht. Bij deze evaluatie zijn tevens alternatieve indexatiemethodieken onderzocht zoals die ook voor de gemeenten wordt toegepast bij de algemene uitkering .

Metropoolregio Eindhoven (MRE)

Gevestigd in Eindhoven

Relatie met taakveld(en)

Bestuur, volkshuisvesting, Verkeer en Vervoer, Duurzaamheid, Economie en recreatie.

Openbaar belang

De regio moet voorzien in de behoefte aan werken, wonen, recreëren, maatschappelijke participatie en een veilige leefomgeving zonder dat daarmee kansen voor toekomstige generaties verloren gaan. De MRE wil een organisatie zijn die op een flexibele wijze kan inspelen op de behoeften van de gemeenten en op doelmatige wijze mede inhoud geven aan de regionale vraagstukken en de groei van onze regio.

Bestuurlijk belang

De gemeente is vertegenwoordigd in het Algemeen Bestuur, de portefeuille-overleggen en de Raadstafel²¹. In het kader van de kadernota, begroting en jaarstukken is de raad drie maal aan zet om te sturen op de GR. Eén keer per vier jaar stellen we in de raad de samenwerkingsafspraken en ambities in deze regionale samenwerking vast. Incidenteel bij het aangaan van nieuwe financiële verplichtingen of het herzien van regelingen in de GR heeft de raad beslisbevoegdheid.

Financieel belang

Financieel belang	31-12-2024	31-12-2025
Eigen Vermogen	20.596.792	21.951.686
Vreemd Vermogen	21.827.448	62.686.851
Resultaat	628.743	84.033

Ontwikkelingen

De ambitie van de MRE is: een sterke regio met behoud van het kenmerkende innovatieve Brainportprofiel en een stabiele sociale basis en vitale leefomgeving voor al onze inwoners. De grote achterliggende opgave is het verbinden van de duurzame verstedelijking en de opgave voor een vitaal landelijk gebied in onze regio. Op basis van de ambities uit het samenwerkingsakkoord en de regiodeals wordt de organisatie verder uitgebreid om alle taken te kunnen uitvoeren.

Het vreemd vermogen is grofweg met €40 mln gestegen, dit zijn de ontvangen middelen van het rijk en provincie vanuit de brainportdeal en de regiodeal. Dit bedrag komt ook terug bij de vlottende activa waar het geld is uitgezet.

Risico's

De belangrijkste risico's die op dit moment op concernniveau worden onderkend zijn:

- Doelvermogen eeuwigdurende nazorg Gulbergen is ontoereikend;
- Voldoende gekwalificeerd personeel om taken en programma's in kader van Samenwerkingsakkoord 2023-2026 uit te voeren op basis van extra financiering vanuit Rijk;
- Bezuinigingen bij gemeenten met als gevolg lagere gemeentelijke bijdragen en cofinanciering.

Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant (ODZOB)

Gevestigd in Eindhoven

Relatie taakveld(en)

Bestuur, volksgezondheid en milieu, ruimtelijke ordening, veiligheid.

Openbaar belang

De ODZOB draagt zorg voor een veilige, gezonde en duurzame (fysieke) leefomgeving. Dit doen ze door taken uit te voeren op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving. Ook activiteiten die verwant zijn aan deze VTH-taken voert de ODZOB uit indien Waalre daarom verzoekt.

Bestuurlijk belang

We werken samen met gemeenten Asten, Bergeijk, Best, Bladel, Cranendonck, Deurne, Eersel, Eindhoven, Geldrop-Mierlo, Gemert-Bakel, Heeze-Leende, Helmond, Laarbeek, Nuenen c.a., Oirschot, Reusel-De Mierden, Someren, Son en Breugel, Valkenswaard, Veldhoven en de provincie Noord-Brabant. De gemeente is vertegenwoordigd in het Algemeen Bestuur door een lid van ons college (portefeuillehouder).

Financieel belang

Financieel belang	31-12-2024	31-12-2025
Eigen Vermogen	4.351.248	4.980.364
Vreemd Vermogen	4.739.068	3.769.357
Resultaat	522.317	940.738

Ontwikkelingen

In juli 2022 is het Interbestuurlijk Programma Versterking VTH-stelsel (IBP VTH) gestart om het VTH-stelsel in Nederland te versterken. Het doel van het programma is het merkbaar verbeteren van de kwaliteit van de fysieke leefomgeving en het verminderen van schade aan het milieu die vermeden had kunnen worden. Om de verbeteringen door te voeren zijn er zes pijlers binnen het programma. Alle Nederlandse omgevingsdiensten moeten voldoen aan deze pijlers voor een robuuste organisatie. De ODZOB onderneemt diverse acties om in april 2026 robuust te zijn. In 2024 heeft het Algemeen Bestuur van de ODZOB ingestemd met de Meerjaren ontwikkelaanpak (MJOA) 2025-2027 en daarvoor een ontwikkelbudget beschikbaar gesteld. In 2027 wordt het ontwikkelbudget onder meer ingezet op de ontwikkeling van de informatiehuishouding, het Regionaal Operationeel Kader (ROK) en extra versterking van projectmanagement ICT.

Risico's

De geactualiseerde risico-inventarisatie van de ODZOB toont dat de risico's met de grootste potentiële impact een verwachtingswaarde kennen van € 1,544 miljoen.

De streefwaarde van de algemene reserve vanuit de 4 grote GR-en is tussen de € 1,5 en 2 miljoen, afhankelijk van het begrotingstotaal. De algemene reserve van de ODZOB bedraagt per ultimo 2025 € 2 miljoen. Dat is meer dan bovenstaande verwachtingswaarde van de risico's.

Gemeenschappelijke Regeling GGD Brabant-Zuidoost

Gevestigd in Eindhoven

Relatie taakveld(en)

Volksgezondheid (Gezondheid en Preventie), Jeugdgezondheidszorg.

Openbaar belang

De GGD heeft tot doel een bijdrage te leveren aan de publieke gezondheidszorg (PG) en de ambulancezorg (AZ).

Bestuurlijk belang

De gemeente Waalre is vertegenwoordigd in het Algemeen Bestuur van de GGD, door een lid van het college van B&W (de portefeuillehouder). Het Algemeen Bestuur stelt de hoofdlijnen vast van het GGD beleid, evenals de begroting en de jaarrekening.

Het Dagelijks bestuur ziet toe op de dagelijkse gang van zaken, bereidt samen met de directeur van de GGD de AB-vergaderingen voor en draagt zorg voor het uitvoeren van de besluiten van het Algemeen Bestuur. Zowel het AB als het DB vergadert zes keer per jaar.

Financieel belang

Deelnemende gemeenten aan de gemeenschappelijke regeling van de GGD, betalen jaarlijks een bijdrage aan de GGD. Deze bijdrage is gebaseerd op het inwonersaantal van de gemeente voor collectieve taken.

Financieel belang	31-12-2024	31-12-2025
Eigen Vermogen	7.746.000	9.439.000
Vreemd Vermogen	29.551.000	29.987.000
Resultaat	1.464.210	2.052.652

Ontwikkelingen

De Gemeenschappelijke regeling van de GGD Brabant-Zuidoost is per 1 juni 2024 gewijzigd. De gewijzigde regeling is van tevoren voor akkoord voorgelegd aan college en aan gemeenteraad. De gewijzigde gemeenschappelijke regeling is inmiddels in werking getreden.

Risico's

De GGD is als het ware een verlengstuk van de gemeente. Dat betekent dat als de GGD in financiële problemen komt, dit direct consequenties heeft voor de financiële positie van de deelnemende gemeenten. Vandaar dat het van groot belang is dat de gemeente goed op de hoogte is van de financiële situatie van haar GGD.

Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost (VRBZO)

Gevestigd in Eindhoven

Relatie taakveld(en)

Bestuur, Veiligheid, Openbare ruimte, Verkeer en Vervoer

Openbaar belang

Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost (VRBZO) is een organisatie waarin de brandweer, de geneeskundige hulpverleningsorganisatie in de regio (GHOR) en de regionale ambulancevoorziening (RAV) samenwerken om incidenten en rampen en crises te voorkomen, te beperken en te bestrijden. Naast de primaire processen (incidentbestrijding en ramp en crisisbeheersing) wordt de VRBZO ook ingezet op actuele en urgente veiligheidsvraagstukken, zoals de (nood) opvang van asielzoekers en vluchtelingen. VRBZO is een samenwerkingsverband tussen 21 gemeenten in de regio Zuidoost-Brabant.

Bestuurlijk belang

Het Algemeen Bestuur van de Veiligheidsregio bestaat uit de burgemeesters van de 21 gemeenten binnen de Veiligheidsregio. De burgemeester vertegenwoordigt zijn gemeente in de veiligheidsregio en legt verantwoording af aan zijn eigen gemeenteraad. Daarnaast is de burgemeester vertegenwoordigd in het portefeuilleoverleg commissie Crisisbeheersing.

Financieel belang	31-12-2024	31-12-2025
Eigen Vermogen	3.261.747	5.788.747
Vreemd Vermogen	34.714.024	31.768.011
Resultaat	-/-1.154.200	292.609

Ontwikkelingen

In een wereld die voortdurend verandert waarin nieuwe crises en uitdagingen zich aandienen, vraagt om een continu doorontwikkeling van de VRBZO. Hierbij ligt de focus op de versterking van de brandweezorg, crisisbeheersing en ondersteunde processen. In 2027 rondt de VRBZO de laatste zaken uit bestuurlijke deelopdracht 1 af, en voert de VRBZO de ontwikkelingen uit jaarschijf 2027 van het Regionaal Beleidsplan 2027-2030 (deelopdracht 2 en 3).

Risico's

Op basis van de gekwantificeerde actuele risico's is de benodigde weerstandscapaciteit bepaald op € 4,5 miljoen. De benodigde weerstandscapaciteit is hoger dan het verwachte beschikbare weerstandsvermogen van € 0,65 miljoen in 2027. Door de geplande onttrekkingen uit de algemene reserve als financiering van de bestuurlijke opdracht, wijkt het bestuur van de VRBZO bewust af van de afgesproken bandbreedte, wat effect heeft op de financiële robuustheid van VRBZO. In de basis is het beschikbare weerstandsvermogen onvoldoende om de geïdentificeerde risico's af te dekken. Tegelijk is het niet reëel dat de genoemde risico's zich gelijktijdig voordoen.

Het advies blijft daarbij vast te houden aan het voornemen uit het beleid P&C 4-GR om positieve jaarrekeningsaldo's toe te voegen aan de algemene reserve. In het uiterste geval, als diverse risico's zich daadwerkelijk voordoen en het beschikbare vermogen overschrijden, valt VRBZO terug op de gemeenten in de gemeenschappelijke regeling om de kosten te dekken.

Gemeenschappelijke regeling Werkvoorzieningschap Regio Eindhoven (ERGON)

Gevestigd in Eindhoven

Relatie taakveld(en)
Sociaal Domein.

Openbaar belang

Ergon is het uitvoeringsorgaan van de Gemeenschappelijke Regeling Werkvoorzieningschap Regio Eindhoven (GRWRE). Voor deze gemeenten voert Ergon een deel van de Participatiewet uit, inclusief de voormalige Wet Sociale Werkvoorziening (Wsw). Ruim 2.300 medewerkers met een beperking werken bij Ergon of via Ergon bij een reguliere werkgever. Daarnaast worden zo'n 2.000 werkzoekenden vanuit de Participatiewet naar werk geholpen door Ergon. Ergon ziet het als haar missie werkzoekenden aan betaald werk te helpen. Ergon stimuleert mensen om het uiterste uit zichzelf te halen, door inzicht te geven in de eigen mogelijkheden, door te groeien in werk- en vakvaardigheden en door te helpen passend werk te vinden. Als mensen aan het werk zijn, begeleidt Ergon ze op inhoudelijk en sociaal vlak. Samen met haar partners helpt Ergon mensen naar, aan en in werk.

Bestuurlijk belang

Het college is met de wethouders Sociale Ontwikkeling en Financiën vertegenwoordigd in het algemeen bestuur van Ergon. De wethouder Sociale Ontwikkeling maakt tevens deel uit van het dagelijks bestuur.

Financieel belang

De middelen die de gemeente Waalre van het rijk ontvangt voor de uitvoering van WSW-taken worden doorbetaald naar Ergon. Hiernaast wordt een jaarlijkse vergoeding betaald voor de begeleiding van inwoners die werken met een loonkostensubsidie. Ook draagt Waalre bij aan de kosten van het Participatiebedrijf, dat zich richt op het begeleiden van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt naar betaald werk.

Financieel belang	31-12-2024	31-12-2025
Eigen Vermogen	10.415.000	8.005.000
Vreemd Vermogen	7.057.000	12.675.000
Resultaat	10.172	-1.908.000

Ontwikkelingen

Ook Ergon merkt de effecten van de toegenomen schaarste op de arbeidsmarkt, zowel in het aanbod van doelgroepmedewerkers als bij het kaderpersoneel. Ergon ziet het als haar missie om 80% van de werkzoekenden die bij Ergon starten, binnen zes maanden aan betaald werk te helpen en werkt vanuit de visie dat iedereen waardevol werk kan doen en vinden. Ook met een belemmering. Vanuit die missie en visie reageert Ergon voortdurend op ontwikkelingen. Ook zijn er plannen in werking gezet voor nieuwe huisvesting.

Risico's

Wanneer Ergon verlies maakt, moeten deelnemende gemeenten dit opvangen. Inmiddels is er een nieuwe strategische koers vastgesteld die in 2027 ingaat. De organisatie spant zich in om de implementatie van deze strategische koers te bewaken.

Gemeenschappelijke regeling PlusTeam

Per 01-01-2027 is deze gemeenschappelijke regeling opgeheven en zijn de taken ondergebracht in de "Dienstverleningsovereenkomst Plustaken" met de gemeente Geldrop-Mierlo, aan het einde van dit hoofdstuk is in het overzicht de verwachte jaarlijkse bijdrage vermeld.

Gemeenschappelijke regeling Een 10 voor de Jeugd

Gevestigd in Helmond

Relatie taakveld(en)

Sociaal Domein

Openbaar belang

Bij de Gemeenschappelijke Regeling Jeugdregio Een 10 voor de Jeugd zijn de volgende gemeenten aangesloten: Helmond, Peelgemeenten (Deurne, Someren, Laarbeek, Gemert-Bakel en Asten), Veldhoven, Geldrop-Mierlo, Nuenen, Son en Breugel en Waalre. De GR Jeugdregio Een 10 voor de Jeugd heeft als opdracht zorg te dragen voor een regionaal aanbod van passende, tijdige, kwalitatieve en betaalbare specialistische jeugdhulp, met uitzondering van Jeugdbescherming, Jeugdreclassering, Veilig Thuis en Jeugdzorg+. Deze segmenten vallen onder de dienstverleningsovereenkomst met de inkoopstrategie Eindhoven.

Bestuurlijk belang

De gemeente is vertegenwoordigd in het Dagelijks Bestuur.

Financieel belang

Deelnemende gemeenten aan de GR betalen jaarlijks een bijdrage. Voor Waalre is deze bijdrage in 2027 geraamd op € 169.000.

Ontwikkelingen

De landelijke Hervormingsagenda Jeugd is een van de belangrijkste punten van aandacht voor GR Jeugdregio Een 10 voor de Jeugd. Deze Hervormingsagenda bevat een groot pakket aan afspraken om de jeugdzorg te verbeteren en financieel gezond te houden. Daarnaast bevat het Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming grote opgaven voor gemeentelijke toegangen en veiligheidsnetwerken in de regio.

Risico's

Het belangrijkste risico dat op dit moment gezien wordt is schaarste in zowel middelen als personeel. Schaarste van middelen wordt zichtbaar in de gemeentelijke begrotingen en schaarste in personeel betreft zowel schaarste bij gemeenten als jeugdhulpaanbieders.

Overzicht bijdragen samenwerkingsverbanden

Samenwerkingsverbanden gemeente Waalre:	2025	Raming 2026	Raming 2027
Metropool regio Eindhoven (MRE)	€ 291.792	€ 299.384	€ 354.444
Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant (ODZOB)	€ 324.877	€ 270.789	€ 320.000
GGD Brabant-Zuidoost te Eindhoven	€ 741.296	€ 800.384	€ 860.440
Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost (VRBZO)	€ 1.090.252	€ 1.131.685	€ 1.405.278
Gemeenschappelijke Regeling Werkvoorzieningsschap Regio Eindhoven (ERGON)	€ 1.621.566	€ 1.919.000	€ 1.787.000
Plus Team (per 01-01-2027 DVO Geldrop-Mierlo)	€ 668.964	€ 677.164	€ 696.300
10 voor de Jeugd	€ 25.197	€ 44.600	€ 169.000
Samenwerkingsovereenkomst Werk en Inkomen Veldhoven	€ 760.000	€ 870.000	€ 1.000.000
Stichting regionale inkoopsamenwerking Zuidoost Brabant (BIZOB)	€ 308.482	€ 263.810	€ 205.000
Regionaal Informatie- en Expertise Centrum te Eindhoven	€ 15.045	€ 15.500	€ 16.000
Zorg- en Veiligheidshuis Brabant Zuidoost te Helmond	€ 6.377	€ 6.600	€ 6.800
Vereniging van kleine gemeenten K80	€ 2.200	€ 2.200	€ 6.600
	€ 5.856.048	€ 6.256.516	€ 6.826.862

